

Allemansrätten – frihet under ansvar!

Allemansrätten är en förmån som tillåter att vi rör oss fritt i skog och mark så länge vi tar hänsyn till växt- och djurlivet. Grundregeln är att inte störa – inte förstöra. Du får gärna tälta något dygn, plocka icke fridlysta blommor, svamp och bär. Du får även elda om det inte finns risk för brand, men glöm inte att släcka ordentligt efteråt. Mer information om allemansrätten kan du få av Naturvårdsverket på www.allemansratten.se

Vad är en ekopark?

En ekopark är ett större sammanhängande skogslandskap med höga naturvärden och naturvårdsambitioner. En ekopark är minst 1000 hektar stor och minst 50 procent av den produktiva skogsmarken används som naturvårdsareal. I ekoparkerna styr de ekologiska värdena över de ekonomiska.

Detta är Sveaskog

Sveaskog är Sveriges största skogsägare, med 15 procent av den produktiva skogsmarken, och en ledande leverantör av timmer, massaved och biobränsle. Företaget arbetar dessutom aktivt med markaffärer och tillhandahåller jakt och fiske samt mark för lokala företagare inom naturbaserad turism.

Skogen är kärnan i Sveaskog och företagets vision är att vara främst på att utveckla skogens värden. Genom att förvalta skogen föredömligt och arbeta lönsamhetsinriktat och med miljöhänsyn bidrar Sveaskog till en långsiktigt hållbar utveckling. Sveaskog ska ge ägaren avkastning på skogskapitalet och vara en föredömlig arbetsgivare och affärspartner. Företaget satsar långsiktigt på forskning och utveckling och för en aktiv dialog med intressenter.

Verksamheten är decentraliserad och finns över hela landet. Koncernen omsätter cirka 6 miljarder kronor och har 730 anställda. Sveaskog ägs av svenska staten.

För mer information:

www.ekopark.se, www.sveaskog.se eller
Sveaskogs kundcenter 0771-787 100

Ekopark Ejheden

West Studios • Foto: Thomas Nordling, Pär Johansson/Naturton och Veronica Edén/Sveaskog. • Tryck: Åtta45 Tryckeri AB • Juni 2007

Välkommen till Ekopark Ejheden och Sveaskog

I de brandpräglade tallskogarna i norra Dalarna ligger Ekopark Ejheden. Här finns vidsträckt ödemark som präglats av inlandsisens och eldens dramatiska framfart. Resliga gammeltallar omges av vitnande lavmarker och mellan stenblock ligger silvriga tallstammar som en gång i tiden dukat under av brändernas dödsslickande lågor. Här har både björn, varg och lo hittat sin tillflykt och över skogarna seglar den ståtliga kungsörnen.

Med sin orörda vildmarksnatur är Ekopark Ejheden idealisk för friluftsliv. Här kan du som besökare vandra omkring i glesa, karga tallmarker, glida fram med kanot över Storejens glittrande vatten eller besöka den natursköna byn Ejheden som ligger vackert invaggad mellan två sjöar. För att bevara och återskapa områdets naturvärden har Sveaskog valt att göra Ejhedens skogar till ekopark.

Sveaskogs ekoparker – för naturen och människan

Ekoparkerna är ett av Sveaskogs verktyg för att arbeta med naturvård. Här arbetar vi för att bevara, återskapa och utveckla höga naturvärden. Minst hälften av den produktiva skogsmarken används för naturvård. Skogsbruk bedrivs i de flesta ekoparker, men anpassas till områdets natur- och kulturvärden. I ekoparken styr ekologiska värden över ekonomiska. Samtidigt sätts skogens betydelse för friluftslivet och människans välbefinnande i centrum. Sveaskog utvecklar sammanlagt 34 ekoparker runt om i landet. Tillsammans med Skogsstyrelsen tecknar vi särskilda naturvårdsavtal för samtliga ekoparker. Avtalen ska säkra ett långsiktigt skydd för natur- och kulturvärden. Ekopark Ejheden invigdes 2007 och blev Sveaskogs 16:e ekopark.

Ekoparken bevarar och förändrar

För att bevara den biologiska mångfalden krävs olika metoder – alltifrån aktiv skötsel till orördhet. I Ekopark Ejheden kommer Sveaskog att skapa mer tallnurskog och öka andelen lövskogar. En viktig skötselåtgärd kommer att bli naturvårdsbränningar för att gynna värden knutna till brandpräglade skogar. På cirka hälften av ekoparkens produktiva skogsmarksareal kommer virkesproduktion att bedrivas men med hänsyn till natur- och kulturvärden. Ekopark Ejheden omfattar cirka 4 500 hektar produktiv skogsmark. Tabellen nedan visar Sveaskogs långsiktiga naturvårdsambitioner för ekoparken.

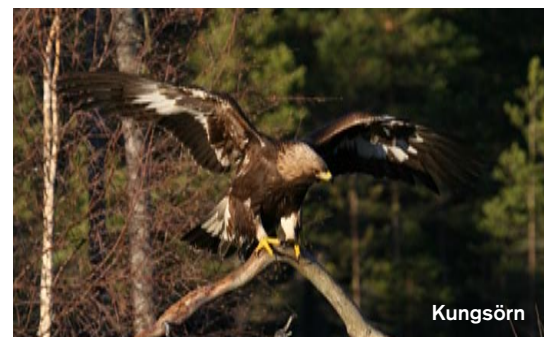
Naturvårdssatsningen i Ekopark Ejheden

Naturtyper med höga naturvärden	Utgångsläge 2007	Restaurering	I framtiden
Tallnurskog	21 %	5 %	26 %
Lövrik barnnurskog	7 %	2 %	9 %
Lövnurskog	5 %	2 %	7 %
Grannurskog	4 %	<1 %	4 %
Summa skog med höga naturvärden	37 %	9 %	46 %

Med den förstärkta och generella hänsyn för natur- och kulturvärden som även lämnas i resterande produktionsskogar blir den totala naturvårdsarealen 53,5 procent.

Brandpräglade tallnurskogar

I slutet av 1800-talet rasade en stor brand i Ejhedens skogar och spåren efter dess framfart är fortfarande tydliga. En stor del av skogarna som finns i dag uppkom vid branden och är så kallade tallnurskogar. Återkommande bränder i skogarna har lämnat efter sig mycket stående och liggande död ved, vilket gynnar insektslivet. Ekoparken ligger i ett av Europas utpekade kärnområden för brandberoende insekter. Här hittas bland annat raggbock och slät tallkapuschongbagge – två vedlevande skalbaggar som är beroende av regelbundna bränder för sin överlevnad.

Kungsörn

Vissa gamla tallar i skogslandskapet har överlevt två, tre bränder vilket syns i antalet brandljud – kolnade märken på stammen där hettan från eldslågorna fått barken att släppa. Vid varje brand utsöndrar tallen kåda för att läka eldens sår, vilket gör att tallarna blir mer motståndskraftiga mot svamp- och insektsangrepp. Dessa tallar kan nå aktningvärda åldrar och är av yttersta vikt för häckande kungsörnar som för sina tunga örnböns kräver kraftiga tallar på minst 200 år.

Naturvårdsbränningar

Innan människan lärde sig att bemästra skogsbränderna var det vanligt att skogarna brann regelbundet. För att upprätthålla naturvärdena knutna till ekoparkens brandpräglade tallskogar så kommer Sveaskog att genomföra naturvårdsbränningar under kontrollerade former. De flesta träd kommer att överleva bränningarna, men få brandskador. För en del träd leder skadorna till ett sakta döende förlopp, vilket är av stor vikt för insektslivet. Ett 40-tal insektsarter i Sverige är direkt beroende av brand och kräver död och brandskadad ved för att överleva. Dessutom finns ett stort antal växter, insekter, fåglar och djur som gynnas av den öppna och lövrika skogsmiljö som skapas efter en brand.

Byn Ejheden

Ekoparken har fått sitt namn efter den gamla skogsbyn Ejheden, som växte fram när de första strävsamma nybyggarna sökte sig till ödemarkerna för tjärbränning, kolning och annat skogsarbete. Skogens betydelse som inkomstkälla vittnar rester efter ett flertal kolmilor i Ejhedens skogar om. Byn växte snabbt och storhetstiden var vid förra sekelskiftet då Ejheden med omnejd hade tio gårdar och ett hundratal invånare. I byn finns en säregen och mycket vacker kyrkogård från 1844. Den lilla begravningsplatsen ligger på en skogsklädd kulle och har ett tjugotal grovhuggna gravstenar och träkors resta över forna Ejhedenbor. Den siste bofaste invånaren lämnade byn på 1960-talet, men några hus finns fortfarande kvar, i stort sett oförändrade av tidens gång.

Den siste vargjägaren

Till Ejhedens skogar finns ett levnadsöde förknippat som fascinerar än i dag. Vargjägaren Johan Walfrid Enocksson (1892–1977) bodde här under stora delar av sitt liv. Han kom för första gången till Orsa finnmarker i slutet av 1910-talet för skogsarbete och livnärde sig i flera år på tjärbränning, jakt och fiske. Jakten var hans liv och det var förhoppningen om att kunna försörja sig som vargjägare som fick Enocksson att lämna Ejheden för att fara till Lappland. Där fanns en stor vargflock som angrep renhjordarna. Livet som vargjägare var hårt – djuren var extremt vaksamma och försiktiga, men med tiden blev Enocksson skicklig och han sköt ett tiotal vargar under sin tid i Lappland. Vargjakt var dock knappast någon lönande affär. Stammen minskade och till slut återvände Enocksson till Ejhedens skogar. Han blev då den siste yrkesverksamma vargjägaren i Sverige. Lämningsarna efter hans två kojor berättar om hans liv i Ejheden.

Friluftsliv

Ekopark Ejhedens natursköna vildmarksnatur gör det idealiskt för friluftsliv. Det finns inga markerade leder, men skogsbilvägarna gör området lättillgängligt för vandringar och bär- och svamplockning. Ett tiotal större sjöar, med Storejen och Lillejen i spetsen, sätter sin prägel på landskapet. Sjöarna erbjuder bra fiske, framför allt av abborre, gädda och mört. Många av ekoparkens sjöar ingår i Ore fiskevårdsområde och fiskekort finns bl a till försäljning på turistbyrån i Furudal. Sjöarna lämpar sig även väl för paddling. "Ejen" betyder "sjö rik på holmar och öar" och med kajak eller kanot går det att nå några av alla dessa vackra holmar.

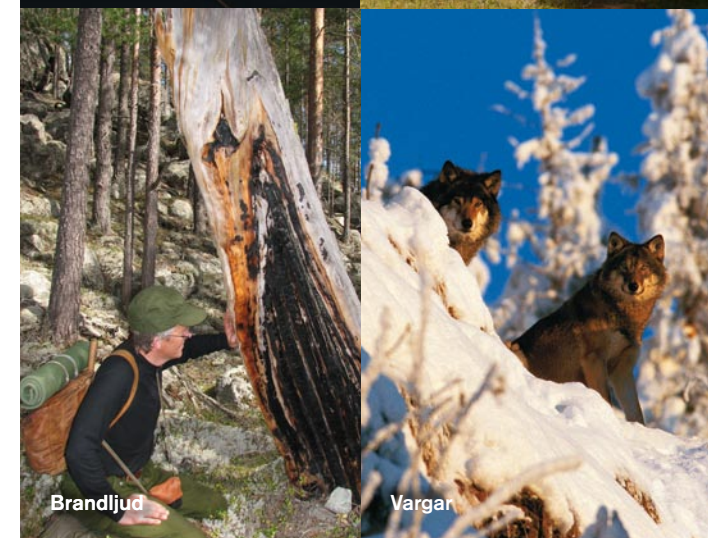
Fiskelycka

Pärluggla

Nattviol

Storejen

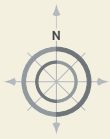

Brandljud

Vargar

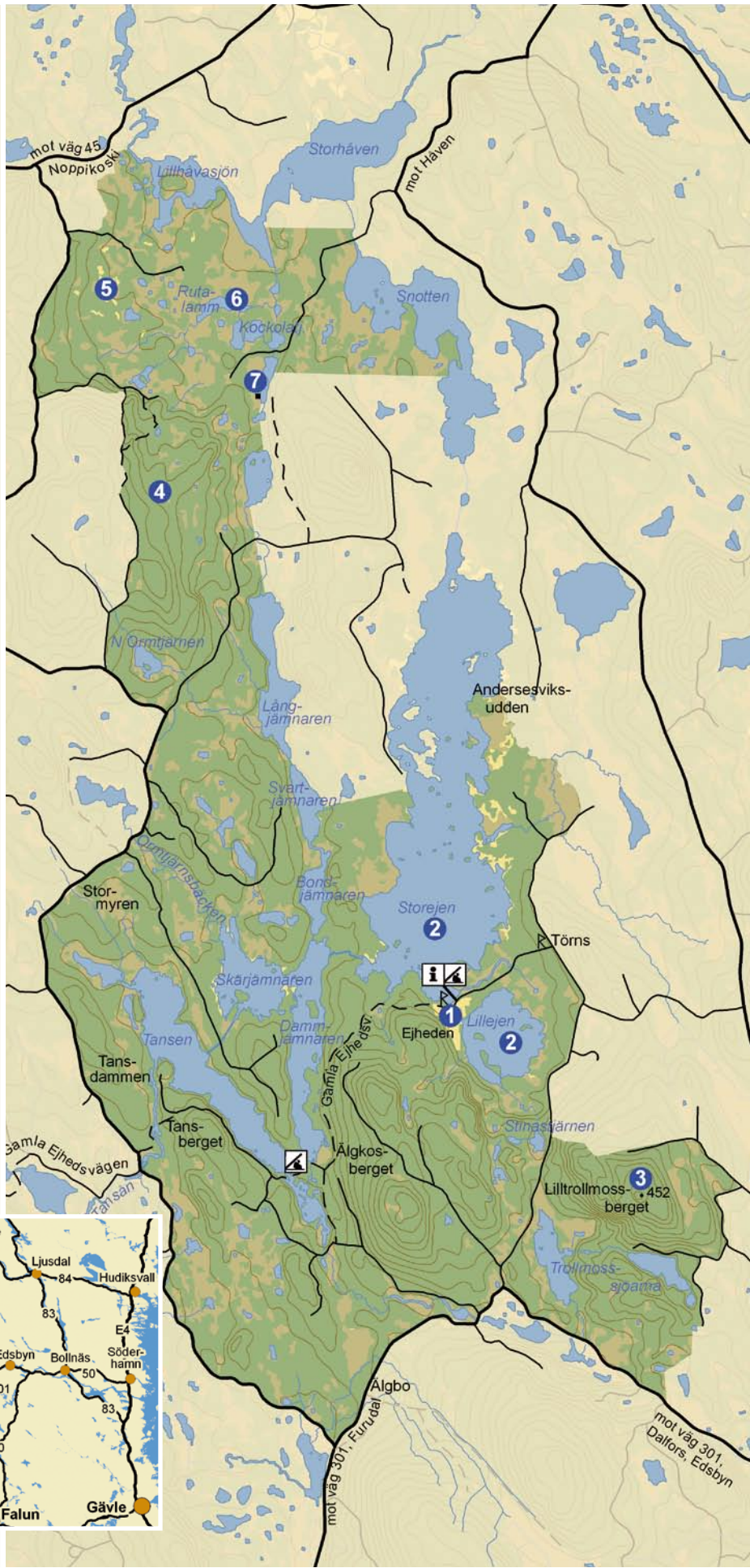
Kajakpaddling

Ekopark Ejheden

0 0,5 1 1,5 2,0 2,5 km

- Informationstavla
- Vindskydd
- Fornlämning
- Sevärdhet
- Skog
- Sankmark/myr
- Vatten
- Öppen mark
- Mark utanför ekoparken
- Vattendrag
- Väg < 5 m
- Enskild väg
- Enskild sämre väg

Sevärdheter i ekoparken

- 1 Byn Ejheden** ligger vackert belägen mellan sjöarna Storejen och Lillejen. Endast ett fåtal byggnader finns kvar, däribland den gamla skolan, som byggdes i mitten av 1800-talet när byn växte. I byn ligger en vacker kyrkogård med ett tjugotal gravar. I dag står husen öde i Ejheden men den natursköna byn, omgiven av milsvida skogar, är väl värt ett besök.
- 2 Storejen och Lillejen** är två vackra sjöar som erbjuder bra fiske och är lämpliga för paddling. Längs stranden av Storejen har de äldsta spåren av människor i området hittats i form av stenåldersboplatser.
- 3 Lilltrollmossberget** är ekoparkens högsta punkt och har en vacker utsikt över Trollmossjöarna. Vägen upp till utsiktsplatsen är kantad av en öppen, brandpräglad tallskog med utmärkta bärmarker. Spåren efter återkommande bränder är tydliga då många tallstammar kolnats av eldens framfart.
- 4** Det vackra **alkärret** vid Lannabergets fot har ett rikt fågelliv med grönsångare, morkullor, mindre hackspett och stjärtmes. Alkär med sina vattensamlingar under hela eller delar av året skapar en ovanligt art- och näringsrik miljö där mossor, olika gräsarter, svampar men framför allt fåglar trivs.
- 5** Ett säreget **stentorg** i ekoparkens norra delar illustrerar tydligt istidens dramatiska påverkan på landskapet. Stentorg uppkom när smältvatten från inlandsisen spolade bort allt utom stenar och klippor i ett område.
- 6 Vargjägarens första koja** är inte mycket mera än en jordkula, men det var Walfrid Enockssons första tillhåll i skogarna och här levde han periodvis i flera år på tjärbränning, jakt och fiske. Fortfarande i dag så går det att se spår av hans aktiviteter. Av någon okänd anledning skapade han små naturens konstverk genom att fläta ihop trädstammar och sticka träpilar genom träd.
- 7 Vargjägarens andra koja** byggde Enocksson när han återvände från vargjakten i Lappland. Kojan är mer komfortabel än den första, men fortfarande mycket enkel. Här finns en smal brits, ett fönster och en kamin.

Ur karta © Lantmäterverket
Gävle 2004.
Medgivande M2004/3981.

